

REPUBLIKA E SHQIPËRIË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Standardet e raportimit të Metadatave Referenciale dhe sistemi i raportimit

Udhëzim për Prodhuesit e Statistikave Zyrtare në Republikën e Shqipërisë

Arma fonoli
Aboul

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Përmbatja

Lista e akronimeve	3
1. Cfarë është metadata?.....	3
1.1 Metadata strukturore	3
1.2 Metadata referenciale	3
1.2.1 Metadatat referenciale dhe raportet e cilësisë	4
1.2.2 Përkufizimi i raporteve të cilësisë	4
2 Standardet e dokumentimit të metadatave referenciale	5
2.1 SIMS	5
2.2 ESMS.....	20
2.3 ESQRS	20
2.4 Kur përdoret ESMS dhe kur ESQRS?	23
3 IMS	23
Referenca	23
Aneksi 1	24
1 Ndërveprimi i përdoruesve	24
2 Main menu	27
3 New metadata.....	28
4 Kopjimi i një metadata	28
5 List view.....	29
6 SIMS data entry form	30

Lista e akronimeve

ESMS	Euro SDMX Metadata structure
ESQRS	ESS Standard Quality Report Structure
ESS	European Statistical System
ESS-MH	European Statistical System – Metadata Handler
SDMX	Standard on Data and Metadata Exchange
SIMS	Single Integrated Metadata Structure
IMS	Instat Metadata System

1. Cfarë është metadata?

Metadata është e dhënë e cila përkufizon dhe përshkruan të dhëna të tjera. Metadata përkufizohet si informacion i domosdoshëm për të përdorur dhe interpretuar statistikat. Metadatat përshkruajnë të dhënat duke përkufizuar popullatën, objektet, variablat, metodologjinë dhe cilësinë. Një mënyrë tjetër për të menduar për metadatat është si një përshkrim i shkurtër i përmbledhur se çfarë është e dhëna.

Metadatat statistikore mund të grupohen në: metadata strukturore dhe metadata referenciale.

1.1 Metadata strukturore

Metadatat strukturore përdoren për të identifikuar të dhëna statistikore si: emrat dhe tipet e variablave, tituj, përshkrime të shkurtra, dimensione, etj. Të dhënat statistikore duhet të shoqërohen gjithmonë me metadata përkatëse.

1.2 Metadata referenciale

Metadatat referenciale janë metadata të cilat përshkruajnë përmbajtjen dhe cilësinë e të dhënave statistikore. Metadatat referenciale duhet të përfshijnë:

- Metadata konceptuale që përshkruajnë konceptet dhe implementimin praktik të tyre, që përdoruesit të kuptojnë çfarë masin statistikat në fjalë,
- Metadata metodologjike që përshkruajnë metodat që përdoren për gjenerimin e të dhënave (kampionimi, proceset edituese, metodat e mbledhjes së të dhënave, etj.)
- Metadata e cilësisë që përshkruajnë dimensione të ndryshme të cilësisë të rezultateve statistikore (përpikmëria, saktësia, etj.)

Në ndryshim nga metadatat strukturore, metadatat referenciale mund të "ndahen" nga të dhënat, që do të thotë se ato mund të gjenerohen, grumbullohen ose shpërndahen në mënyrë të shkëputur nga statistikat të cilave ato i referohen.

1.2.1 Metadatat referenciale dhe raportet e cilësisë

Informacioni mbi cilësinë e output-it përfshihet në konceptin e metadatave referenciale. Informacioni mbi metodologjitë e aplikuarra gjatë procesit statistikor janë të lidhura me cilësinë e procesit. Informacioni mbi konceptet lidhet me rëndësinë, krahasueshmërinë dhe koherencën e statistikave, që janë dimensione cilësore. Raportet e cilësisë dhe metadatat referenciale janë të lidhura ngushtë me njëra tjetrën.

1.2.2 Përkufizimi i raporteve të cilësisë

Raportet e cilësisë përfshijnë përgatitjen dhe shpërndarjen, në baza të rregullta ose të parregullta, të raporteve që përcjellin informacion mbi cilësinë e një produkti ose studimi statistikor (Eurostat, 2003b). Një raport cilësie siguron informacion mbi karakteristikat kryesore të cilësisë së një produkti në mënyrë që përdoruesi të jetë në gjendje të vlerësojë cilësinë e produktit.

Raportet e cilësisë kanë disa tipare të cilat përfshijnë:

- Objekti: një produkt statistikor ose proces statistikor,
- Përfituesit e synuar: përdoruesit ose prodhuesit e statistikave zyrtare,
- Qëllimet: të shoqërojë shpërndarjen e statistikave zyrtare, për të mbështetur vlerësimin e cilësisë,
- Përmbajtja: dimensionet e cilësisë, treguesit e cilësisë,
- Karakteristikat e mëtejshme: struktura standarde, nivele të ndryshme, detaje të përshtatura për marrësit dhe qëllimin.

Raportet e cilësisë mund të jenë:

1. Të orientuara ndaj përdoruesve, që kanë si objektiv:
 - a. Të komunikojnë cilësinë tek përdoruesit,
 - b. Të raportojë mbi pikat e forta dhe limitet për të mbështetur përdorimin e duhur të statistikave,
 - c. Për të rritur transparencën, jo shumë teknike dhe të fokusuar në prodhimin statistikor
2. Të orientuara nga prodhuesit që:
 - a. Mbështesin monitorimin e menaxhimit,
 - b. Identifikojnë pikat për përmirësime të mëtejshme,
 - c. Prodhojnë dokumentacion referencë për vlerësimin e cilësisë (p.sh: auditimi dhe vetëvlerësimi).

2 Standardet e dokumentimit të metadatave referenciale

Standardet kryesore të përshkrimit të metadatave që përdoren në kuadër të ESS janë si në vijim:

- SIMS (Single Integrated Metadata Structure)
- ESMS (Euro SDMX Metadata Structure)
- ESQRS (ESS Standard Quality Report Structure)

2.1 SIMS

SIMS është inventari dinamik dhe korniza konceptuale për të gjithë konceptet e metadatave referenciale. Në këtë strukturë, të gjitha konceptet statistikore të dy strukturave ekzistuese të raportimit të ESS (ESMS dhe ESQRS) janë përfshirë dhe modernizuar, duke siguruar që të gjitha konceptet të shfaqen dhe të raportohen vetëm një herë (ri-përdorimi i drejtpërdrejtë i informacionit ekzistues). ESMS dhe ESQRS janë 2 struktura (modele) që mund të gjenerohen nga SIMS.

ESMS dhe ESQRS janë integruar dhe harmonizuar në bazë të parimeve të mëposhtme:

- Të përfshihen të gjitha konceptet në metadatat ekzistuese dhe strukturat e raporteve të cilësisë;
- Konceptet statistikore të shfaqen vetëm një herë;
- Përshkrimet dhe udhëzimet për përpilimin e koncepteve dhe nën-koncepteve të jenë të harmonizuara.
- Konceptet janë në përputhje me standartet statistikore të SDMX.

SIMS është një strukturë dinamike, në kuptimin që koncepte të tjera mund të përfshihen nëse është e nevojshme në të ardhmen.

Konceptet e SIMS 2.0 së bashku me udhëzimet respektive, tregohen në tabelën më poshtë.

Tabela 1: Udhëzimet për konceptet e SIMS 2.0

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

<i>Emri i konceptit</i>	<i>Udhëzime</i>
Kontakt	Pikat e kontaktit per individë ose organizata, duke përfshirë informacionin se si mund të arrihen pikat e kontaktit.
Institucionit i kontaktit	Emri i organizatës së pikës së kontaktit për të dhënën ose metadatën. Emri i plotë i organizatës tuaj.
Njësia e kontaktit	Nëndarje e adresueshme e një organizate. Emri i njësisë ose divizionit përgjegjës për skedarin e metadatës (mund të përfshijë gjithashtu një numër njësie).
Personi i kontaktit	Emri i pikës së kontaktit për të dhënën ose metadatën. Emri i personit përgjrgjës për domain-in statistikor(së pari emri dhe pastaj emri i familjes), një person vetëm.
Funksioni i personit të kontaktit	Fusha e përgjegjësishë teknike të kontaktit, të tilla si "metodologjia", "menaxhimi i bazës së të dhënave" ose "shpërndarja". Titulli / funksioni i personit përgjegjës për fushën e statistikave: hulumtues i lartë, shefi i divizionit, etj (ky titull mund të përmbajë edhe fushën e saktë të përgjegjësishë / kompetencës si metodologjistë ose menaxherë të bazës së të dhënave)
Adresa postare	Adresa postare e pikës së kontaktit për të dhënën ose metadatën. Adresa postare e personit përgjegjës për domain-in statistikor.
Adresa elektronike(e-mail)	Adresa elektronike e pikës së kontaktit për të dhënën ose metadatën. Adresa elektronike për domain-in statistikor(ky mund të jetë një adresë email-i individuale).
Numri i telefonit	Numri i telefonit të pikës së kontaktit për të dhënën ose metadatën. Numri i telefonit i e personit përgjegjës për domain-in statistikor.
Numri i faksit	Numri i faksit të pikës së kontaktit për të dhënën ose metadatën. Numri i faksit i personit përgjegjës për domain-in statistikor.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Perditësimi i metadatave	Data në të cilën elementi i metadatës është shtuar ose modifikuar në databazë.
Çertifikimi i fundit i metadatës	Data e çertifikatës së fundit të siguruar nga menaxheri i domain-it për të konfirmuar se metadata e postuar është ende e përditësuar, edhe pse përmbajtja nuk ka ndryshuar. Data e çertifikimit më të fundit të këtij skedari të medatës në mënyrë që të konfirmohet se skedari i metadatës është edhe i përditësuar. Një çertifikim i tillë mund të bëhet gjithashtu nëse përmbajtja e skedarit të metadatës nuk është ndryshuar.
Publikimi i fundit i metadatës	Data e shpërndarjes së fundit të metadatës. Data kur shpërndahet skedari i metadatës normalisht do të futesh automatikisht nga sistemi i prodhimit të metadatave referenciale.
Përditësimi i fundit i metadatës	Data e përditësimit të fundit të përmbajtjes së metadatës. Data kur përditësohet skedari i metadatës normalisht do të futesh automatikisht nga sistemi i prodhimit të metadatave referenciale.
Paraqitja statistikore	Përshkrimi i të dhënave të shpërndara që mund t'u shfaqen përdoruesve si tabela, grafikë ose harta.
Përshkrimi i të dhënave	Karakteristikat kryesore të grupit të të dhënave, duke iu referuar të dhënave dhe treguesve të shpërndarë. Përshkrimi shkurt karakteristikat kryesore të të dhënave në një mënyrë të lehtë dhe të kuptueshme, duke iu referuar të dhënave kryesore dhe treguesve të shpërndarë. Përshkrime më të hollësishme mbi variablat janë në S.4.4.
Sistemi i klasifikimit	Rregullimi ose ndarja e objekteve në grupe bazuar në karakteristikat e përbashkëta të objekteve. Listoni të gjitha klasifikimet dhe ndarjet ndërkombëtare dhe standarde të cilat përdoren për grupin e të dhënave që prodhohen (me emrat e tyre të detajuar)
Mbulimi i sektorit	Sektorët kryesorë ekonomikë ose sektorë të tjerë të mbuluar nga statistikat. Listoni sektorët kryesorë ekonomikë ose sektorë të tjerë të mbuluar nga grupi i të dhënave të prodhuara dhe madhësia e klasave / sferat e madhësisë së përdorur (p.sh. numri i punonjësve, etj.).

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Koncepte statistikore dhe përkufizime	<p>Karakteristikat statistikore të vrojtimeve statistikore, variablat.</p> <p>Përshkruani shkurtimisht variablet kryesore statistikore të ofruara. Përcaktimi dhe llojet e variablave të parashikuara duhet të renditen, së bashku me cilindo Manual të Single Integrated Metadata Structure Information mbi mospërputhjet nga ESF / standardet ndërkombëtare.</p>
Njësia statistikore	<p>Entitet për të cilin kërkohet informacioni dhe për të cilat statistikat përfundimisht janë përpiluar. Listoni njësitë themelore të vëzhgimit statistikor për të cilat ofrohen të dhëna. Këto njësi vëzhgimi (p.sh. ndërmarrja, njësia vendore, familjet private ...) mund të jenë të ndryshme nga njësitë raportuese të përdorura në anketat statistikore themelore.</p>
Popullata statistikore	<p>Gjithsej anëtarësia ose popullsia ose "universi" i një klase të përcaktuar të njerëzve, objekteve apo ngjarjeve.</p> <p>Përshkruani popullsinë statistikore të synuar (një ose më shumë) që i referohet grupi i të dhënave, përkatësisht popullsia për të cilën kërkohet informacioni.</p>
Zona e referencës	<p>Vendi ose zona gjeografike në të cilën lidhet fenomeni statistikor i matur. Në nivel evropian: Zona gjeografike e mbuluar nga grupi i të dhënave të shpërndara (p.sh. Shtetet anëtare të BE, rajonet e BE-së, SHBA, Japonia, etj., Si dhe agregate si BE-27, EEA). Në nivel kombëtar: vendi, rajonet dhe agregatët e mbuluar nga grupi i të dhënave shpërndahen.</p>
Mbulimi në kohë	<p>Kohëzgjatja për të cilën disponohen të dhënat. Periudhat kohore të mbuluara nga grupi i të dhënave duhet të përshkruhen (dmth. Kohëzgjatja e shpërndarjes së të dhënave, p.sh. 1985-2006 ose 2000- ... për disa të dhëna vjetore)</p>
Periudha bazë	<p>Periudha e kohës e përdorur si bazë e një numri indeksi, ose të cilit i referohet një seri konstante. Duhet të përshkruhet periudha kohore e përdorur si bazë e një numri indeksi ose të cilit i referohet një seri kohore (p.sh. viti bazë 2000 për disa të dhëna vjetore).</p>
Njësia matëse	<p>Njësia në të cilën maten vlerat e të dhënave.</p> <p>Duhet të renditen njësitë e masave të përdorura për grupin e të dhënave të shpërndara (njësitë e masave janë p.sh. euro, %, numri i personave). Gjithashtu përdorimi i saktë i madhësisë (p.sh. mijë, milion) duhet të shtohet.</p>

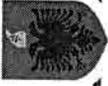
REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Periudha e referencës	Periudha kohore ose pika në të cilën vëzhgimi i matur ka për qëllim të referohet. Variablat statistikore i referohen periudhave specifike kohore, të cilat mund të jenë një ditë e veçantë ose një periudhë specifike (p.sh. një muaj, një vit fiskal, një vit kalendarak ose disa vite kalendarike). Kur ekziston një mospërputhje midis objektivit dhe periudhës aktuale të referencës, për shembull kur të dhënat nuk janë të disponueshme për periudhën e referencës së synuar, dallimi gjithashtu duhet të theksohet.
Mandati institucional	Ligji, rregulla të caktuara ose grupe të tjera formale të udhëzimeve që caktojnë përgjegjësi, si dhe autoritetin për një organizatë për mbledhjen, përpunimin dhe shpërndarjen e statistikave.
Akte ligjore dhe marrëveshje të tjera	Aktet juridike ose marrëveshje të tjera formale ose joformale që caktojnë përgjegjësinë si dhe autoritetin për një agjenci për mbledhjen, përpunimin dhe shpërndarjen e statistikave. Në nivel Evropian: Baza ligjore ose marrëveshje tjetër që krijon kërkesën për raportim duhet të listohen (p.sh. aktin ligjor të BE-së, një marrëveshje tjetër ose Programi 5-vjeçar që lidhet me Sistemin Evropian të Statistikave). Në nivel kombëtar: Aktet ligjore kombëtare dhe / ose marrëveshje të tjera raportimi duhet të përmenden (duke përfshirë aktet ligjore të BE-së, zbatimin e direktivave të BE-së).
Shkëmbimi i të dhënave	Marrëveshje ose procedura për ndarjen e të dhënave dhe koordinimin ndërmjet agjencive që prodhojnë të dhëna. Vetëm në nivel evropian duhet të përshkruhen marrëveshjet, procedurat ose marrëveshjet në lidhje me shkëmbimin e të dhënave dhe shkëmbimin ndërmjet agjencive ndërkombëtare të të dhënave (p.sh. mbledhja e të dhënave nga Eurostat ose prodhimi i të dhënave që është i përbashkët me OECD, OKB etj.).
Konfidencialiteti	Një cilësi e të dhënave që tregojnë shkallën në të cilën zbulimi i tyre i paautorizuar mund të jetë i dëmshëm për interesin e burimit ose palëve të tjera relevante.
Konfidencialiteti-politika	Masat legislative ose procedurat e tjera formale që parandalojnë zbulimin e paautorizuar të të dhënave që identifikojnë një person ose entitet ekonomik qoftë direkt ose indirekt. Duhet të përshkruhen legjislacionet evropiane dhe kombëtare (ose ndonjë dispozitë tjetër formale) në lidhje me konfidencialitetin statistikor të aplikuar për të dhënat e vendosura në fjalë. Kjo do të thotë siguri që të gjitha metodat e nevojshme për të siguruar konfidencialitetin janë aplikuar për të dhënat.

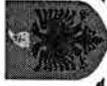
REPUBLIKA E SHQIPËRISE
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Konfidencialiteti – trajtimi i të dhënave	Rregullat e aplikuarat për trajtimin e mikrodata-ve dhe makrodata-ve (duke përfshirë të dhënat tabelare) për të siguruar konfidencialitetin statistikor dhe për të parandaluar zbulimin e paautorizuar. Duhet të përshkruhen rregullat e aplikuarat për trajtimin e mikrodata-ve dhe makrodatat (përfshirë të dhënat tabelare) në lidhje me konfidencialitetin statistikor (p.sh. grumbullimi i kontrolluar, grumbullimi i informacionit të dhënë, rregullat e grumbullimit të të dhënave konfidenciale të grumbulluara, konfidencialiteti primar në lidhje me vlerat e të dhënave të vetme , etj.).
Politikat e botimit	Rregullat për shpërndarjen e të dhënave statistikore për të gjitha palët e interesuara
Kalendari i publikimeve	Orari i datave të publikimit të statistikave. Duhet të përshkruhet politika në lidhje me lëshimin e statistikave në fjalë, në veçanti nëse ajo ndjek një orar të paracaktuar. Duhet gjithashtu të përmendet nëse ekziston një kalendar i publikuar për të dhënat e vendosura në fjalë dhe nëse ky kalendar është i aksesueshëm publikisht.
Aksesi në kalendarin e publikimeve	Aksesi në informacionin e kalendarit të publikuar. Duhet të jepet lidhje ose referenca në kalendarin e publikuar.
Aksesi i përdoruesve	Politika për publikimin e të dhënave për përdoruesit, fusha e veprimit të shpërndarjes, mënyra se si përdoruesit janë informuar se të dhënat janë duke u publikuar dhe nëse politika përcakton shpërndarjen e të dhënave statistikore për të gjithë përdoruesit. Duhet të përshkruhet politika e përgjithshme e organizatës për lëshimin e të dhënave për përdoruesit. Kjo përfshin fushën e shpërndarjes (p.sh. për publikun, për përdoruesit e përzgjedhur), si informohen përdoruesit se të dhënat po publikohen dhe nëse politika e lëshimit përcakton shpërndarjen e të dhënave statistikore për të gjithë përdoruesit në të njëjtën kohë. Vetëm për Eurostat: Referenca është bërë edhe në protokollin e paanshmërisë të lidhur me Kodin e Praktikës së Statistikave Evropiane, parimi 6, ku përgjegjësi për domain-in statistikor duhet të deklarojë të gjitha llojet e prioritetëve.
Shpeshësia e shpërndarjes	Afati kohor në të cilin statistikat shpërndahen gjatë një periudhe të caktuar kohore. Duhet të shprehet frekuenca me të cilën shpërndahen të dhënat (p.sh. mujore, tremujore, vjetore). Frekuenca mund të shprehet gjithashtu duke përdorur kodet e publikuara në listën e kodeve të harmonizuara të disponueshme për Sistemin Evropian të Statistikave për sa kohë që janë lehtësisht të kuptueshme.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Akresi në të dhëna dhe qartësia	Media, mjetet dhe formatet e ndryshme me të cilat të dhënat statistikore dhe metadatat shpërndahen tek përdoruesit dhe qasja e tyre. Qasja dhe qartësia i referohen thjeshtësisë dhe lehtësisë, kushteve dhe modaliteteve nëpërmjet të cilave përdoruesit mund të kenë qasje, përdorin dhe interpretojnë statistikën, me informacionin dhe ndihmën e duhur mbështetëse.
Njoftim për media	Njoftime për shtyp të rregullta ose ad-hoc të lidhura me të dhënat. Duhet të përshkruhen njoftime të rregullta ose ad-hoc lidhur me të dhënat e vendosura në fjalë.
Publikime	Publikime të rregullta ose ad-hoc në të cilat të dhënat janë në dispozicion të publikut. Titujt e publikimeve që përdorin të dhënat e vendosura në fjalë duhet të renditen, me botues, vit dhe lidhje me dokumentet on-line nëse janë në dispozicion.
Baza e të dhënave on-line	Informacion për databazën on-line në të cilat mund të arrihen të dhënat e shpërndara. Duhet të përshkruhet databaza on-line për të dhënat e vendosura në fjalë. Kjo përfshin emrat e domain-it të publikuar në faqen e internetit dhe lidhjen me databazën on-line.
Akresi në të dhënat mikro	Informacioni nëse mikro-të dhënat janë shpërndarë gjithashtu. Përshkruani nëse dhe si është vendosur grumbullimi i të dhënave si mikro-të dhëna (p.sh. për kërkuesit). Gjithashtu rregullat e anonimitit të mikrodatës duhet të përshkruhen shkurtimisht.
Të tjera	Referencat për shpërndarjen më të rëndësishme të të dhënave të bëra. Duhet të përshkruhen mjetet më të rëndësishme të shpërndarjes së të dhënave (p.sh. brenda botimeve të tjera, dokumenteve të politikave etj.) Dhe një pasqyrë të aspekteve të ndryshme të praktikës së shpërndarjes dhe ndikimi i tyre në aksesin dhe qartësinë e të dhënave duhet të theksohet. Për Shtetet Anëtare: Politikën e çmimeve dhe regjistrimi për aksesin në bazën e të dhënave dhe efekti i tyre i mundshëm mbi aksesin duhet të përshkruhen së bashku me kufijtë e qasjes të përcaktuara me dispozitat e konfidencialitetit dhe çdo kufizim tjetër.
Dokumentimi i metodologjisë	Teksti përshkruet dhe referencat në dokumentet metodologjike në dispozicion. Përshkruani disponueshmërinë e dosjeve të metadatave kombëtare, dokumenteve të rëndësishme metodologjike, dokumenteve përmbledhëse ose doracakëve të tjerë të rëndësishëm. Titulli, botuesi, viti dhe lidhjet me dokumentet në internet, nëse është e mundur, duhet të përshkruhen.

REPUBLIKA E SHqipërisë
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Dokumentimi i cilësisë	Dokumentacioni për procedurat e aplikuara për menaxhimin e cilësisë dhe vlerësimin e cilësisë. Përshkruani disponueshmërinë e të gjitha dokumenteve të cilësisë (raportet e cilësisë, studimet, etj). Për Eurostat: Përgjegjësit e fushës statistikore duhet të përshkruajnë gjithashtu disponueshmërinë e raporteve kombëtare të cilësisë. Informata më të hollësishe rreth proceseve të cilësisë duhet të përshkruhen në S.13.1 dhe S.13.2.
Manaxhimi i cilësisë	Sistemet dhe kornizat e vendosura brenda një organizate për të menaxhuar cilësinë e produkteve dhe proceseve statistikore.
Sigurimi i cilësisë	Të gjitha aktivitetet sistematike të zbatuara që mund të demonstrohen për të siguruar besim se proceset do të përmbushin kërkesat për prodhimin statistikor. Përshkruani shkurtimisht kornizën e përgjithshme të sigurimit të cilësisë (ose të ngjashme) / sistemit të menaxhimit të cilësisë që përdoret në organizatë (EFQM, ISO-seria etj.) dhe si zbatohet për aktivitetet e sigurimit të cilësisë për domain (udhëzimet e cilësisë, kurset e trajnimit, përdorimi i praktikave më të mira, rishikimet e cilësisë, vetëvlerësimet, monitorimi i pajtueshmërisë etj.)
Vlerësimi i cilësisë	Vlerësimi i përgjithshëm i cilësisë së të dhënave, bazuar në kriteret standarde të cilësisë. Një vlerësim cilësor i cilësisë së përgjithshme të rezultateve statistikore duke përmblodhur pikat kryesore të forta dhe mangësitë e mundshme të cilësisë (për kriteret standarde të cilësisë, shih konceptet S.14-S.18). Çdo ndërhyrje ndërmjet aspekteve të cilësisë mund të përmendet, si dhe përmirësimet e planifikuara të cilësisë. Kur është e rëndësishme, ju lutemi referojuni rezultateve të vlerësimeve të mëparshme të cilësisë.
Rëndësia	Shkalla në të cilën informacioni statistikor i plotëson nevojat aktuale dhe potenciale të përdoruesve.
Nevojat e përdoruesit	Përshkrimi i përdoruesve dhe nevojat e tyre përkatëse në lidhje me të dhënat statistikore. Siguroni: - një klasifikim të përdoruesve me disa tregues të rëndësishëm të tyre; - një tregues të përdorimeve për të cilat ata dëshirojnë rezultatet statistikore; - një vlerësim në lidhje me rezultatet / treguesit kryesorë të dëshiruar nga kategoritë e ndryshme të përdoruesve dhe çdo mangësi në rezultatet për përdoruesit e rëndësishëm; - informacion mbi nevojat e shfrytëzuesve të paplotësuar, arsye pse nevojat e caktuara nuk mund të jenë plotësisht të përmbushura, - çdo plan për të plotësuar nevojat më tërësisht në të ardhmen; - detajet e përkufizimeve të cilat ndryshojnë nga kërkesat.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Kënaqësia e përdoruesit	<p>Masat për të përcaktuar kënaqësinë e përdoruesit.</p> <p>Përshkruani se si janë mbledhur rregullisht pikëpamjet dhe opinionet e përdoruesve (p.sh. sondazhet e kënaqshmërisë së përdoruesve, konsultimet e tjera të përdoruesve, ...). Përveç kësaj, rezultatet kryesore në lidhje me hetimin e kënaqësisë së përdoruesit duhet të tregohen (në formën e indeksit të kënaqësisë së përdoruesit nëse ka) dhe datën e studimit më të fundit të kënaqësisë së përdoruesve.</p>
Plotshmëria	<p>Shkalla në të cilën janë të disponueshme të gjitha statistikak që janë të nevojshme. Jepni informacion cilësor mbi plotësinë krahasuar me rregulloret / udhëzimet relevante. E aplikueshme për Eurostat: nëse ndonjë shtet anëtar nuk i transmeton të gjitha të dhënat e nevojshme/ QPI(Indikatorët e Cilësisë së performancës): R1 Përbushja e të dhënave - shkalla e U, me FORMULA të LLOGARITËS të ndryshme për U dhe P.</p>
Saktësia dhe besueshmëria	<p>Saktësia: afërsia e llogaritjeve ose vlerësimeve të vlerave të sakta ose të vërteta që statistikak synojnë të matin. Besueshmëria: afërsia e vlerës fillestare të parashikuar me vlerën e parashikuar të mëvonshme.</p>
Saktësia e përgjithshme	<p>Vlerësimi i saktësisë, i lidhur me një grup të dhënash ose domain të caktuar, i cili përmbledh komponentët e ndryshëm. Përshkruani burimet kryesore të gabimit të rastësishëm dhe sistematik në rezultatet statistikore dhe ofroni një vlerësim përmbledhës të të gjitha gabimeve me fokus të veçantë në ndikimin në vlerësimet kryesore. Vlerësimi i paragjykimit mund të jetë në terma sasiorë ose cilësorë, ose të dyja. Duhet të pasqyrojë kuptueshmërinë më të mirë të prodhuesit (shenjën dhe rendin e madhësisë) duke përfshirë veprimet e ndërmarra për të reduktuar anshmërinë. Këtu duhet të përfshihen edhe aspektet e rishikimit nëse konsiderohen të rëndësishme.</p>
Gabim i kampionimit	<p>Kjo pjesë e ndryshimit midis një vlere të popullsisë dhe një vlerësimi të saj, rrjedh nga një sample i rastësishëm, i cili është për shkak të faktit se vetëm një nëngrup i popullsisë është renditur. Llogaritja e gabimit të sample-it mund të ndikohet gjithashtu nga inputimi.</p> <p>Kjo duhet të shënohet nëse nuk janë aplikuar metoda të veçanta për t'u marrë me këtë. Nëse përdoret kampionimi i jo-probabilitetit, përgjegjësi për domain-in statistikor duhet të sigurojë vlerësime të sakta.</p>

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Gabim jo i kampionimit	Gabim në vlerësimet e sondazhit të cilat nuk mund t'i atribuohen luhajtjeve të sample-it. U: Mundëso një përmbledhje të orientuar(e preferueshme sasiore) të vlerësimeve të gabimeve të sample-ve, shkallës së mos-përgjigjes dhe rreziqet e paragjykimeve të cilat janë të lidhura me to.
Afatet kohore dhe përpikmëria	Kohëzgjatja në mes të disponueshmërisë së të dhënave dhe ngjarjes ose fenomenit që ata përshkruajnë. P: Vonesa kohore mes ofrimit aktual të të dhënave dhe datës së synuar kur duhet të ishin dorëzuar.
Afatet kohore	Kohëzgjatja në mes të disponueshmërisë së të dhënave dhe ngjarjes ose fenomenit që ata përshkruajnë. Siguroni, për publikime vjetore ose më të shpeshta, kohëzgjatjen mesatare të prodhimit për secilën lëshim të të dhënave dhe arsytet për kohët e mundshme të prodhimit dhe përpjekjet për të përmirësuar situatën e përshkruar, së bashku me treguesit TP1 dhe TP2 të shpjeguara për përdoruesit. E aplikueshme për Eurostat: - Të dhënat kombëtare të dërguara: duhet të përfshihet afati kohor i dakorduar për dërgesat si dhe datat e arritura për dërgesat gjatë një periudhe të kaluar. Përshkruani treguesin TP2 për përdoruesit.
Përpikmëria	Vonesa kohore mes ofrimit aktual të të dhënave dhe datës së synuar kur duhet të ishte dorëzuar. Siguro, për publikime vjetore ose më të shpeshta: - Përqindja e publikimeve të dorëzuara në kohë, bazuar në datat e lirimt të planifikuar. - Shpjegohen arsytet për publikimet jo të përpikta dhe përpjekjet për të përmirësuar situatën e përshkruar dhe treguesin e TP3, të llogaritur dhe përshkruar për përdoruesit. - Të dhënat kombëtare të dërguara në Eurostat: Duhet të përfshihet afati kohor i dakorduar për dërgesat si dhe datat e arritura për dërgesat gjatë një periudhe të kaluar. Ku ka disa faza të botimit (p.sh., rezultatet paraprake dhe përfundimtare) të gjitha duhet të përfshihen.
Koherenca dhe Krahasueshmëria	Matja e ndikimit të dallimeve në konceptet statistikore të aplikuara, mjetet matëse dhe procedurat ku statistikave krahasohen ndërmjet zonave gjeografike ose me kalimin e kohës. Përshatshmëria e statistikave duhet të kombinohen në mënyrë të besueshme në mënyra të ndryshme dhe për përdorime të ndryshme.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Krahasueshmëria gjeografike	<p>Shkalla në të cilën statistikat janë të krahasueshme ndërmjet zonave gjeografike. Përshkruani ndonjë problem të krahasueshmërisë midis vendeve ose rajoneve. Duhet të përshkruhen arsytet e problemeve dhe duhet të bëhet vlerësimi (mundësisht sasior) i efektit të mundshëm të secilës diferencë të raportuar në vlerat e prodhimit. Duhet të përfshihen informacione mbi mospërputhjet nga ESS / konceptet dhe përkufizimet ndërkombëtare. Duhet të raportohen dallimet në mes të procesit statistikor dhe standardeve / standardeve përkatëse evropiane dhe / ose standardeve ndërkombëtare (nëse ka). Gjithashtu duhet të përshkruhen asimetri për rrjedhat e pasqyrave statistikore. Për Eurostat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Krahasueshmëria mbi rajonin mund të vlerësohet në dy mënyra të ndryshme: krahasimet e dyanshme të metadatave në rajone; dhe krahasimi i metadatave për rajonin me një standard, në veçanti një standard ESS ose, në mungesë të tij, një shembull i praktikave më të mira nga një nga NSIs.• Duhet të jepet një matricë krahasueshmërie që përmbledh sipas rajoneve burimet e mundshme të mungesës së krahasueshmërisë në krahasim me një standard të specifikuar.
Krahasueshmëria kohore	<p>Shkalla në të cilën statistikat janë të krahasueshme ose të pajtueshme me kalimin e kohës. Jepni informacion mbi kufizimet e mundshme në përdorimin e të dhënave për krahasime me kalimin e kohës. Në vlerësimin e krahasueshmërisë me kalimin e kohës, hapi i parë është përcaktimi (nga meta-data) shtrirja e ndryshimeve në procesin statistikor bazë që ka ndodhur nga një periudhë në tjetrën. Ekzistojnë tri mundësi të gjera: 1. Nuk ka pasur ndryshime, për çfarë arsyeje kjo duhet të raportohet 2. Ka pasur disa ndryshime por jo të mjaftueshme për të garantuar përcaktimin e një ndërprerjeje në seri 3. Ka pasur ndryshime të mjaftueshme për të justifikuar përcaktimin e një ndërprerjeje në seri. Në rastin e dytë dhe të tretë, ndryshimet dhe ndikimet e tyre të mundshme duhet të raportohen. Veçanërisht në rastin e tretë jepen informacione mbi kohëzgjatjen e serive kohore të krahasueshme, periudhat e referencës në të cilat ndodhin ndërprerjet në seri, arsytet për Single Integrated Metadata Structure ndërprerjet dhe i trajton ato.</p>
Koherenca e ndërthurjes së fushave	<p>Shtrirja në të cilën statistikat janë të pajtueshme me ato të fituara përmes burimeve të tjera të të dhënave ose fushave statistikore. Përshkruani dallimet e rezultateve statistikore në fjalë me rezultatet e tjera statistikore (përfshirë dallimet kryesore në konceptet dhe përkufizimet, njësitë statistikore ose objektet, klasifikimi i përdorur, ndarja gjeografike, periudha e referencës, metodat e korigjimit etj.). Rendi i madhësisë së efekteve të dallimeve duhet të vlerësohet gjithashtu. Për çdo produkt, raporti duhet të përmbajë një vlerësim të mungesës së koeficientit në lidhje me burimet e mundshme dhe ndikimet e tyre.</p>

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Koherenca e brendshme	<p>Shkalla në të cilën statistikat janë të qëndrueshme brenda një grupi të caktuar të të dhënave. Secili grup outputesh duhet të jetë në harmoni të brendshme: nëse rezultatet statistikore brenda grupit të të dhënave në fjalë nuk janë konsistente, duhet të theksohet çdo mungesë koherence në prodhimin e vetë procesit statistikor, si dhe arsytet për publikimin e rezultateve të tilla. Për shembull, mund të ndodhë që procesi në të vërtetë përfshin të dhëna nga burime të ndryshme. Në rrethanat e mësipërme duhet të jepet një shpjegim i shkurtër.</p>
Kostoja dhe ngarkesa	<p>Kostoja e mbledhjes dhe e prodhimit të një produkti statistikor dhe barrierës mbi të anketuarit. Jepni një përmbledhje të shpenzimeve për prodhimin e të dhënave statistikore dhe barrierën e të anketuarve. Lidhur me kostot, aty ku është e mundur, duhet të sigurohen kosto operative vjetore me ndarje sipas komponentës së kostos kryesore, si dhe përpjekjet e fundit për përmirësimin e efikasitetit.</p> <p>Gjithashtu shkalla në të cilën TIK përdoret në mënyrë efektive në procesin statistikor. Në lidhje me ngarkesën e përgjigjes: aty ku është e mundur, duhet të raportohet një vlerësim i ngarkesës së përgjigjes (në përgjithësi të matur në kohën e përdorur) si dhe përpjekjet e fundit për të reduktuar barrën e përgjigjes.</p> <p>Informata të tjera lidhur me ngarkesën e përgjigjes mund të raportohen si:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nëse vargu dhe detaji i të dhënave të mbledhura nga sondazhi është i kufizuar në atë që është absolutisht e nevojshme;• Nëse burimet administrative dhe të tjera të studimit përdoren në masën më të plotë të mundshme;• Shkalla në të cilën të dhënat e kërkuara nga bizneset janë lehtësisht të disponueshme nga llogaritë e tyre;• Nëse përdoren mjete elektronike për të lehtësuar grumbullimin e të dhënave;• Nëse vlerësimet më të mira dhe përafrimet pranohen kur detajet e sakta nuk janë në dispozicion;• Nëse raportimi i ngarkesës ndaj të anketuarve individualë është i kufizuar në masën e mundshme duke minimizuar mbivendosjen me anketat e tjera.
Rishikimi i të dhënave	Çdo ndryshim në një vlerë të statistikave të publikuara.
Politika e rishikimit	<p>Politikë që synon sigurimin e transparencës së të dhënave të shpërndara, me anë të së cilës përpilohen të dhënat paraprake që rishikohen më vonë.</p> <p>Një rishikim duhet të ndjekë procedurat standarde, të mirë-vendosura dhe transparente që janë përkrahur këtu ose të arritshme nëpërmjet lidhjeve nga këtu. Paralajmërimet janë të dëshirueshme. Përkrahurani politikën e përgjithshme të rishikimit të miratuar</p>

REPUBLIKA E SHqipëRISE
INSTITUTI I STATISTIKAVE

	<p>për organizatën dhe të dhënat e shpërndara. Përfshini rishikimet e planifikuara dhe të paplanifikuara, si dhe rishikimet e të dhënave dhe rishikimet konceptuale.</p>
Praktika e rishikimit	<p>Informacion mbi praktikën e rishikimit të të dhënave. Ju lutem vini re se nga këndvështrimi i cilësisë, rishikimet mund të konsiderohen si një aspekt i veçantë i saktësisë dhe janë gjithashtu të integruara në S.15.1. Raportoni orarin për rishikimet. Përshtuani arsyt kryesore për rishikimet dhe natyrën e tyre (të dhënat e reja burimore në dispozicion, metodat e reja, etj.). Bëni një vlerësim cilësor mbi madhësinë mesatare të rishikimeve dhe drejtimin e tyre bazuar në të dhënat historike dhe përshtuani treguesin A6 për përdoruesit.</p>
Përpunimi statistikor	<p>Veprimet e kryera në të dhëna për të nxjerrë informacione të reja sipas një grupi rregullash të caktuar.</p>
Burimi i të dhënave	<p>Karakteristikat dhe komponentët e të dhënave të papërpunuara statistikore të përdorura për hartimin e agregateve statistikore. Tregoni nëse grupi i të dhënave bazohet në një sondazh, në burimet e të dhënave administrative, në një përzjerje të burimeve të shumta të të dhënave ose në të dhëna nga aktivitetet e tjera statistikore. Nëse përdoren anketat e sample-it, duhet të jepen edhe disa karakteristikat të sample-it (p.sh. madhësia e popullsisë, madhësia bruto dhe neto I sample-it, lloji i dizajnit të mostrimit, domethënia e raportimit etj.). Nëse përdoren regjistrat administrativ, duhet të jepet përshkrimi i regjistrave (burimi, qëllimi kryesor, etj.).</p>
Shpeshësia e grumbullimit të të dhënave	<p>Frekuenca me të cilën mbledhen të dhënat e burimit. Tregoni frekuencën e grumbullimit të të dhënave (p.sh. mujore, tremujore, vjetore, të vazhdueshme). Frekuenca mund të shprehet gjithashtu duke përdorur kodet e lëshuara në listën e kodeve të harmonizuara të disponueshme për Sistemin Evropian të Statistikave.</p>
Grumbullimi i të dhënave	<p>Procesi sistematik i mbledhjes së të dhënave për statistikatat zyrtare.</p> <p>Përshtuani metodën e përdorur, në rast të sondazheve, për të mbledhur të dhëna nga të anketuarit (p.sh. metodat e marrjes së sample-ve, studimi postar, CAPI, sondazhi on-line etj.). Duhet të jepen disa informacione shtesë mbi hartimin dhe testimin e pyetësorit, trajnimin e intervistuesve, metodat e përdorura për të monitoruar mos reagimin etj. Pyetësorët e përdorur duhet të aneksohen (nëse janë shumë të gjata: nëpërmjet lidhjes hyperlink).</p>

REPUBLIKA E SHqipërisë
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Vlefshmëria e të dhënave	<p>Procesi i monitorimit të rezultateve të përpilimit të të dhënave dhe sigurimi i cilësisë së rezultateve statistikore.</p> <p>Përkruani procedurat për kontrollimin dhe vlefshmërinë e të dhënave të burimit dhe prodhimit dhe si monitorohen dhe përdoren rezultatet e këtyre validimeve. Aktivitetet e vlefshmërisë mund të përfshijnë: kontrollin që mbulimi i popullsisë dhe përqindjet e përgjigjes janë të nevojshme; krahasimi i statistikave me ciklet e mëparshme (nëse është e aplikueshme); ballafaqimi i statistikave me të dhëna të tjera relevante (të brendshme dhe të jashtme); hetimi i mospërpulthjeve në statistika; kryerjen e redaktimit të të dhënave mikro dhe makro; verifikimin e statistikave kundër prirjeve dhe inteligjencës së domain-it, zbulim më i madh.</p>
Përpilimi i të dhënave	<p>Veprimet e kryera mbi të dhëna për të nxjerrë informacione të reja sipas një grupi rregullash të caktuar.</p> <p>Përkruani procesin e përpilimit të të dhënave (p.sh inputimi, peshimi, rregullimi për mostrezulim, kalibrimi, modeli i përdorur etj.). Për inputimin: • Informacion mbi shkallën në të cilën përdoret inputimi dhe duhet të shënohen arsyet për të. • Një përkrim të shkurtër të metodave të përdorura dhe efektet e tyre mbi vlerësimet. Çdo hap i peshimit duhet të përshkruhet veçmas: * Ilogaritja e peshave të dizajnit; * rregullim jo-përgjigje; si është korrigjuar peshën e dizajnit duke marrë parasysh dallimet në përqindjet e përgjigjeve; * kalibrimi: niveli dhe variablat e përdorur në rregullimin, metoda e zbatuar; * Ilogaritjen e peshave finale.</p>
Rregullimi	<p>Grupi i procedurave të përdorura për të modifikuar të dhënat statistikore për të mundësuar përputhjen me standardet kombëtare ose ndërkombëtare ose për të adresuar ndryshimet në cilësinë e të dhënave gjatë përpilimit të grupeve specifike të të dhënave.</p> <p>Përkruani seritë kohore që duhet rregulluar dhe procedurat statistikore të përdorura për rregullimin e serive (siç janë metodat e rregullimit sezonal, p.sh. TRAMO-SEATS, ARIMA, dekompozimi i serive kohore ose metoda të tjera të ngjashme). Në rast të përshatjes, përmendni llojin e rregullimit (p.sh kalimi sezonal, kalendarrik, cikli i trendit) dhe nëse aplikohet, kalendari i përdorur. Nëse është bërë zbulimi dhe zëvendësimi i jashtëm, përmendni se cili lloj i outliers (impuls, ndryshime kalimtare, ndërime të nivelit) janë zbuluar. Raportoni softëare-in dhe versionin e tij të përdorur për përshatje.</p>
Komente	<p>Teksti përshkruues shtesë që mund t'i bashkëngjitet të dhënave ose metadatave.</p>

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Shkalla e plotësisë së metadatave	Raporti i numrit të elementeve të metadatave në numrin e përgjithshëm të elementëve të metadatave të zbatueshme. QPI
Metadato-konsultime	Numri i konsultimeve të metadatave brenda një fushe statistike për një periudhë kohe të dhënë.

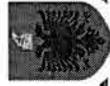
2.2 ESMS

Skedarët ESMS janë skedarë të standardizuar, të orientuar drejt përdoruesit që përdoren për përshkrimin e grupeve të të dhënave statistikore të publikuara nga INSTAT apo Sistemi Kombëtar Statistikor (SKS) në faqen e tij të internetit. Qëllimi i skedarëve ESMS është dokumentimi i metodologjive, aspekteve të cilësisë dhe proceseve statistikore të prodhimit në përgjithësi. Siç tregon emri, skedarët ESMS bazohen në standardet SDMX. Standardi ESMS po përdoret gjithnjë e më shumë për raportimin e skedarëve kombëtare të metadatave referenciale në Eurostat.

2.3 ESQRS

ESQRS është një standard për prodhimin dhe shpërndarjen e raporteve të cilësisë brenda ESS. Skedarët e ESQRS u ofrojnë përdoruesve informacion të detajuar për vlerësimin e cilësisë së të dhënave të publikuara nga INSTAT apo SKS në faqen e tij të internetit. Konceptet e gjera të përdorura janë të përshtatshme me konceptet ndër-domain të SDMX dhe me terminologjinë e përbashkët të botuar brenda Glossary SDMX.

Konceptet e standardeve ESMS dhe ESQRS jepen më poshtë:

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

SDMX Metadata Structure

Kontakt
Institucioni i kontaktit
Njësia e kontaktit
Personi i kontaktit
Funksioni i personit të kontaktit
Adresa postare
Adresa elektronike (e-mail)
Numri i telefonit
Numri i faksit
Përditësimi i metadatave
Çertifikimi i fundit i metadataës
Publikimi i fundit i metadataës
Përditësimi i fundit i metadataës
Paraqitja statistikore
Përshkrimi i të dhënave
Sistemi i klasifikimit
Mbulimi i sektorit
Koncepte statistikore dhe përkufizime
Njësia statistikore
Popullata statistikore
Zona e referencës
Mbulimi në kohë
Periudha bazë
Njësia matëse
Periudha e referencës

6	Mandati institucional
6.1	Akte ligjore dhe marrëveshje të tjera
6.2	Shkëmbimi i të dhënave
7	Konfidencialiteti
7.1	Konfidencialiteti-politika
7.2	Konfidencialiteti – trajtimi i të dhënave
8	Politikat e botimit
8.1	Kalendari i publikimeve
8.2	Aksesi në kalendarin e publikimeve
8.3	Aksesi i përdoruesve
9	Shpeshësia e shpërndarjes
10	Aksesi në të dhëna dhe qartësia
10.1	Njoftim për media
10.2	Publikime
10.3	Baza e të dhënave on-line
10.4	Aksesi në të dhënat mikro
10.5	Të tjera
10.6	Dokumentimi i metodologjisë
10.7	Dokumentimi i cilësisë
11	Manaxhimi i cilësisë
11.1	Sigurimi i cilësisë
11.2	Vlerësimi i cilësisë
12	Rëndësia
12.1	Nevojat e përdoruesit
12.2	Kënaqësia e përdoruesit

12.3	Plotshmëria
13	Saktësia dhe besueshmëria
13.1	Saktësia e përgjithshme
13.2	Gabim i kampionimit
13.3	Gabim jo i kampionimit
14	Afatet kohore dhe përpikmëria
14.1	Afatet kohore
14.2	Përpikmëria
15	Koherenca dhe Krahasueshmëria
15.1	Krahasueshmëria gjeografike
15.2	Krahasueshmëria kohore
15.3	Koherenca e ndërthurjes së fushave
15.4	Koherenca e brendshme
16	Kostoja dhe ngarkesa
17	Rishikimi i të dhënave
17.1	Politika e rishikimit
17.2	Praktika e rishikimit
18	Përpunimi statistikor
18.1	Burimi i të dhënave
18.2	Shpeshësia e grumbullimit të të dhënave
18.3	Grumbullimi i të dhënave
18.4	Vlefshmëria e të dhënave
18.5	Përpilimi i të dhënave
18.6	Rregullimi
19	Komente

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

IRS

Kontakt	
Institucionin e kontaktit	
Njësia e kontaktit	
Personi i kontaktit	
Funksioni i personit të kontaktit	
Adresa postare	
Adresa elektronike(e-mail)	
Numri i telefonit	
Numri i faksit	
Paraqitja statistikore	
Përshkrimi i të dhënave	
Sistemi i klasifikimit	
Mbulimi i sektorit	
Koncepte statistikore dhe përkufizime	
Njësia statistikore	
Popullata statistikore	
Zona e referencës	
Mbulimi në kohë	
Periudha bazë	
Përpunimi statistikor	
Burimi i të dhënave	
Shpeshësia e grumbullimit të të dhënave	

3.3	Grumbullimi i të dhënave
3.4	Vlefshmëria e të dhënave
3.5	Përpilimi i të dhënave
3.6	Rregullimi
4	Manaxhimi i cilësisë
4.1	Sigurimi i cilësisë
4.2	Vlerësimi i cilësisë
5	Rëndësia
5.1	Nevojat e përdoruesit
5.2	Kënaqësia e përdoruesit
5.3	Plotshmëria
6	Saktësia dhe besueshmëria
6.1	Saktësia e përgjithshme
6.2	Gabim i kampionimit
6.3	Gabim jo i kampionimit
7	Afati kohor dhe përpikmëria
7.1	Afatet kohore
7.2	Përpikmëria
8	Koherencë dhe krahasueshmëri
8.1	Krahasueshmëria - gjeografike
8.2	Krahasueshmëria kohore
8.3	Koherenca e ndërthurjes së fushave

8.4	Koherenca - e brendshme
9	Aksesi në të dhëna dhe qartësia
9.1	Njoftim për media
9.2	Publikime
9.3	Baza e të dhënave on-line
9.4	Aksesi në të dhënat mikro
9.5	Të tjera
9.6	Dokumentimi i metodologjisë
9.7	Dokumentimi i cilësisë
9.7.1	Shkalla e plotësisë së metadatave
9.7.2	Metadatat-konsultime
10	Kosto dhe ngarkesa
11	Konfidencialiteti
11.1	Konfidencialiteti-politika
11.2	Konfidencialiteti – trajtimi i të dhënave
12	Komente

2.4 Kur përdoret ESMS dhe kur ESQRS?

Në terma afatgjatë, ESMS duhet të zbatohet për të gjitha domain-et dhe ESQRS për një nëngrup, por shpesh, nëse ekziston një dokument cilësie i disponueshëm, ESQRS duhet të përdoret fillimisht. Vetëm pak domain-e zbatojnë të dyja, ESMS dhe ESQRS.

3 IMS

IMS-Instat Metadata system është aplikacion që bazohet në SIMS për metadatat referenciale. Ankesi 1 shpjegon në detaje IMS.

Referenca

- ESS handbook for quality reports,
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/6651706/KS-GQ-15-003-EN-N.pdf>
- European Self Assessment Checklist for Survey Managers (DESAP)
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/quality/documents/desap%20G0-LEG-20031010-EN.pdf>
- Quality and Performance Indicators
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/quality/documents/Quality_Performance_Indicators_FINAL_v_1_1.pdf European Self Assess
- Handbook on Data Quality Assessment Methods and Tools
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/quality/documents/HANDBOOK%20ON%20DATA%20QUALITY%20ASSESSMENT%20METHODS%20AND%20TOOLS%20I.pdf>
- Quality Assurance Framework of the European Statistical System
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/QAF_2012/EN/QAF_2012-EN.PD
- ESS Quality Glossary
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/coded_files/ESS_Quality_Glossary.pdf

Aneksi 1

1 Ndërveprimi i përdoruesve

Menuja Admin është një menu e cila është krijuar për të kryer funksionet e mëposhtme:

- a) Menaxhon të drejtat e përdoruesve.
- b) Krijon një përdorues të ri.
- c) Krijon një produkt të ri.

Llojet e përdoruesve janë si më poshtë:

- *Përdorues produkti* ka të drejta në lidhje me produktet statistikore të cilat dokumentohen në IMS.

1. Dokumentuesi

Dokumentuesi i është specialist që dokumenton produktin statistikor në IMS. Ai duhet të ketë njohuri të gjëra të produktit statistikor që do të dokumentohet. Dokumentuesi është dikush që njih mirë metodologjinë dhe të gjitha proceset për prodhimin e produktit statistikor. Një metadata mund të ketë vetëm një dokumentues që do të plotësojë të gjitha konceptet e metadatave të kërkuara sipas udhëzimeve.

2. Kontrolluesi

Kontrolluesi është personi që miraton ose konfirmon që metadata është e gatshme të publikohet. Kontrolluesi duhet të jetë pjesë e grupit drejtues të INSTAT-it dhe duhet të ketë njohuri të mira për produktin statistikor që i referohet metadata. Një metadata duhet të ketë vetëm një ekzaminues i cili do të miratojë publikimin e Sims.

- *Përdoruesi global* janë përdorues që ka të drejta që nuk varen nga produkti statistikor.

1. Admin

Admini është një përdorues global i cili ka përgjegjësi përgjatë prodhimeve të metadatave referenciale në IMS ai :

- Jep të drejta përdoruesve.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

- Rishikon konceptet dhe nënkonceptet e ESMS.
- Gjeneron skedaret e XML dhe ngarkon ato në ESS Metadata Handler.

Admini duhet të jetë ai person i cili ka njohuri të thella dhe përgjegjësi për implementimin e standarteve të Metadatave.

2. Quality

Quality është një përdorues global që ka këto përgjegjësi gjatë prodhimit të një skedari të metadatave referenciale në IMS ai:

- Plotëson treguesit e cilësisë të kërkuar në SIMS
- Rishikon konceptet dhe nënkonceptet e ESQRS
- Aprovon skedarin e metadatave

Quality duhet të jetë ai punonjës në sektor i cili llogarit indikatorët e cilësisë dhe ka njohuri të thella në udhëzuesin e ESS për raportet e cilësisë.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I STATISTIKAVE

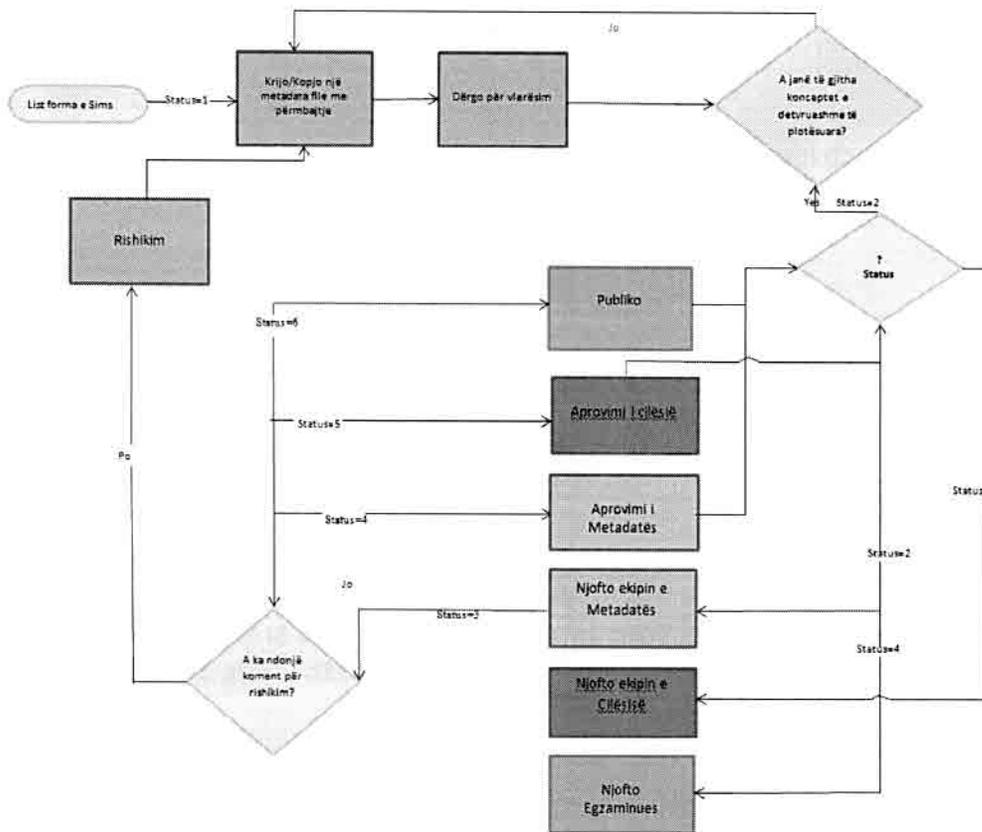

Figura 1. Skema e krijimit të metadatave me ndërveprimin e përdoruesve

Cikli i prodhimit të metadatave përshkruan të gjitha rrjedhat dhe proceset e nevojshme për të prodhuar dhe publikuar një skedar të metadatave.

Sims List form

Sims form ka disa komponent të rendësishëm si më poshtë tek figura.

SimsList											+New		
Home Admin Quality Help													
	Product Name	Reference Year	Documenter	Period	Start date	Status	Edit	Delete	Copy	XML	PDF		
▶	Producer Price Index	2012	Ertugrela Cunami	04-06	4/20/2017	Ready for examination							
	Consumer Price Index	2015	Ertugrela Cunami	12	4/20/2017	Ready for examination							
	Construction Cost Index	2014	Ertugrela Cunami	04-06	4/18/2017	Draft							
	Statistical Business Register	2010	Ertugrela Cunami	Year of reference	4/19/2017	Draft							
	Statistical Business Register	2011	Ertugrela Cunami	Year of reference	4/20/2017	Ongoing examination							

3 New metadata

New Metadata

'New metadata' jep mundësinë për të krijuar një metadata të re . Dokumentuesi për të krijuar një metadata të re duhet me patjetër të jetë dokumentues , këtë të drejtë ia jep admin i IMS.

Fillimisht duhen të plotësohen fushat si organization provider, product, periodicity, reference year. Period.

Organization Provider * Select

Product* Select

Periodicity* Select Period* Select

Reference year * Select

Next

Figura 5. Krijimi i një metadata të re.

4 Kopjimi i një metadata

Organization Provider * Institute of statistics

Product* Producer Price Index

Periodicity* Select Period* Select

Reference year * Select

Create Copy

Figura 6. Kopjimi i një metadata.

REPUBLIKA E SHQIPËRISE
INSTITUTI I STATISTIKAVE

5 List view

Është një komponent i rëndësishëm në Sims përmban të gjitha filet e dokumentuara në system. Përdoruesi mund të bëjë edit, delete, copy, report.

SimsList

Home New Metadata Admin Quality Help

Product Name	Reference Year	Documenter	Period	Start date	Status	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Labour Cost Survey	2016	Sokrat Pal...	Year of ref...	30/04/2018	Validated	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Accommodation Structures Survey	2018	Ervisa Bus...	05	17/08/2018	Ready for ...	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Statistical Business Register	2010	Ertugrela ...	Year of ref...	03/07/2018	Draft	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Statistical Business Register	2011	Ertugrela ...	Year of ref...	03/07/2018	Draft	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Statistical Business Register	2016	Kozeta Ha...	Year of ref...	15/01/2018	Published	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Statistical Business Register	2017	Kozeta Ha...	Year of ref...	30/05/2018	Validated	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Statistical Business Register	2018	Sokrat Pal...	Year of ref...	22/10/2018	Draft	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Building Permits	2016	Rudi Bregu	01-03	12/09/2017	Published	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Building Permits	2017	Rudi Bregu	01-03	28/05/2018	Validated	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Short Term Statistics	2017	Olvida Capo	04-06	18/05/2018	Revised fr...	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Short Term Statistics	2016	Olvida Capo	10-12	16/01/2018	Published	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Retail Trade	2017	Olvida Capo	04-06	18/06/2018	Draft	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Retail Trade	2016	Olvida Capo	10-12	16/01/2018	Published	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Structural Business Survey	2015	Valmira Be...	Year of ref...	11/09/2017	Published	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Structural Business Survey	2016	Valmira Be...	Year of ref...	08/02/2018	Ongoing e...	Metadata	Delete	Copy	XML	Report
Balance of electric power	2016	Valmira Be...	Year of ref...	11/09/2017	Published	Metadata	Delete	Copy	XML	Report

Figura 7. Kopja List view.

Edit- Edito informacionin në përmbajtjen e metadatës .

Delete- Fshin të gjitha filet e metadatës

Copy- Kopjon filet e metadataës me të gjitha informacionet në përmbajtje.

Report- Gjeneron raport në formatin pdf (ESMS ose ESQRS) në gjuhën shqipe ose anglisht.

XML- Gjeneron dokumentin në formatin XML I cili mund të ngarkohet në Metadata Handler.

PDFFormat

Please select the structure and language to export the metadata file:

Structure: Euro-SDMX Metadata Structure

Language: Albanian

Export

Figura 8. Eksportimi i metadatave duke iu referuar formatit të zgjedhur ESMS apo ESQRS.

6 SIMS data entry form

Sims ofron po ashtu munesinë që dokumentuesi kur të dokumentojë një produkt statistikor mund ti pambush disa vlera si vlera default këto vlera ruhen edhe në gjuhën shqipe edhe anglisht psh:

Contact: Emri i organizatës, adresa e email etj

Confidentiality: Politikat e Konfidencialitetit.

Release Policy: Kalendar i publikimit.

Quality Management: menaxhimi i cilësisë.

Data Revision:Politika e rishikimit, praktika e rishikimit etj.

Figura 9. Sims Data Entry form.

Përgjatë procesit të prodhimit të nje metadate dokumentuesi mundet që:

Figura 10. Sims Data Entry form, Documenter Actions.

1- Save- ruan përmbajtjen e metadatës.

2-Clear pastron përmbajtjen për konceptin e zgjedhur dhe riformulon përsëri përmbajtjen.

3-Send for validation dërgimi i metadatave për validim.

REPUBLIKA E SHQIPËRISE
INSTITUTI I STATISTIKAVE

Validation

You have 1 empty mandatory concepts in English and 3 empty mandatory concepts in Albanian that need to be fulfilled !
Please fulfill these concepts with respective content in a way that we can continue with the validation procedure

English:	Shqip:
On-line database	On-line database
	Quality documentation
	Cost and burden

Figura 11: Forma e Validimit.

Revise –rishikimi i cili mund të komentojë në filin e metadatës së krijuar ose mund të çohet për validim.

Metadata validate- njofton grupin e cilësisë së metadatës së krijuar se ajo është sipas standardit dhe ata mund ta vazhdojnë ta pasurojnë atë me indikatorë cilësorë.

Quality validate- tregon nëse produkti statistikor i krijuar është i vlefshëm për publikim apo jo.

Publish-Metadat tashmë është e publikuar .